

Is homoseksualiteit een 'cultuur- of natuurding'?

Theatervoorstelling bereidt voor op beroepspraktijk

Hoe zorg je dat LHBT'ers zich veilig en gerespecteerd voelen op scholen en in verzorgingshuizen? Theater AanZ speelt met de voorstelling *Geen Gezicht* in op deze vraag. Studenten Zorg en Welzijn van ROC Flevoland tonen zich een betrokken en geïnteresseerd publiek.

De verbazing is groot wanneer acteur Said el Khattouti na afloop van de voorstelling plompverloren zegt: "Ik ben zelf ook homo. Punt." In het afgelopen uur kwam hij over als macho bij uitstap van Marokkaanse herkomst met uitspraken als 'homo is een vies woord', 'homo's moeten aan het gas' en 'gelovig zijn én homoseksueel, dat kán niet samengaan'. De studenten van ROC Flevoland moeten even bijkomen van deze bekenenis, maar zijn vervolgens heel nieuwsgierig naar zijn 'echte' verhaal.

Vooroordelen over homoseksualiteit

Docenten van de opleiding Zorg & Welzijn gingen in op het initiatief

van het gemeentelijke Bureau Gelijke Behandeling dat programma's en activiteiten ontwikkelt in het kader van Lelystad Regenboogstad. Het doel van dit gemeentelijk beleid is om ervoor te zorgen dat LHBT'ers zich veilig en gerespecteerd voelen, óók op scholen en in verzorgingshuizen. De voorstelling *Geen Gezicht* past daar goed in. De voorstelling is door Theater AanZ speciaal ontwikkeld voor studenten van mbo-opleidingen die zich voorbereiden op een toekomstig beroep als bejaardenverzorger of onderwijs-assistent. Ook al tonen sommige onderzoeken aan dat het in Nederland relatief 'meevalt' met de vooroordelen over homoseksualiteit, de praktijk wijst uit dat er nog een wereld te winnen valt. Mbo-opleidingen worden regelmatig geconfronteerd met studenten die principieel weigeren homoseksuele ouders

te wassen of te verzorgen. Maar ook met zorginstellingen die liever geen homo of lesbienne als stagiaire willen omdat hun doelgroep daar moeite mee zou hebben.

Werk aan de winkel dus, en Theater AanZ draagt daar graag haar steentje aan bij. Het gezelschap maakt inmiddels al ruim tien jaar interactieve en educatieve voorstellingen over diversiteit en 'wil daarmee een spiegel zijn waarin het publiek zich mag en kan herkennen'. AanZ gelooft in theater als middel om onverwachte ontmoetingen met diversiteit tot stand te brengen. Het gezelschap werkt met professionele spelers, 'ervaringsdeskundigen', regisseurs en schrijvers. Er wordt uitstekend geacteerd en soms zelfs gezongen.

Persoonlijke dilemma's en keuzes

Geen Gezicht is een heftige voorstelling, maar humor doorbreekt af en toe de opgebouwde spanning of ontroering. Drie personages vertellen

hun verhaal dat dichtbij de dagelijkse ervaringen van de mbo- studenten ligt. Marian van Hoof, artistiek leider van Theater Aanz, schreef de tekst en ontleende haar inspiratie aan tal van interviews met jongeren uit verschillende geloven en culturen. Het islamitische meisje Emina ontmoet Maaïke, de liefde van haar leven wanneer ze stageloopt op een kinderdagverblijf. Maar zij durft haar geheim niet met haar ouders te delen en trouwt tenslotte met de man die voor haar is uitgezocht. Het echtpaar krijgt kinderen, maar zou Emina nu gelukkig zijn? Deze vraag komt aan de orde in het nagesprek. De meeste studenten denken van niet. Zij heeft haar hoofd gevolgd en niet haar hart, zoals ze zelf tijdens de voorstelling ook al zegt. Er is weliswaar begrip voor ouders die moeite hebben met het uit de kast komen van hun kind – een aantal van de studenten heeft zelf al een of meer kinderen – maar uiteindelijk moet je als ouder de keuzes van je zoon of dochter accepteren, vindt het merendeel. Toch aarzelen een paar studenten. Misschien moet je je eigen geluk halen uit het feit dat je kiest voor het geluk van je ouders? In deze opvatting vinden studenten met een streng islamitische achtergrond en een streng christelijke achtergrond – beiden vertegenwoordigd in deze groep van ROC Flevoland – elkaar.

Peter is een personage dat christelijke ouders heeft. Hij toont van jongs af

aan belangstelling voor de kleren van zijn zusje en merkt al vroeg dat hij op jongens valt. Peter danst graag op de muziek van Beyoncé. Voor zijn ouders is dit alles onbespreekbaar, maar de jongen kiest voor zichzelf en riskeert daarmee een breuk met zijn familie. Het merendeel van de studenten heeft begrip voor zijn keuze. Zij zouden hetzelfde doen. Het verhaal lijkt voor een deel op het 'echte' verhaal van acteur Said, al heeft deze dan geen christelijke maar islamitische ouders. De studenten willen graag weten of hij nu 'in het echt' wél nog contact heeft met zijn ouders. Said vertelt openhartig dat hij sinds kort weer sporadisch met zijn vader communiceert, maar dat er sprake is geweest van een langdurige breuk. Zijn ouders zijn lang geleden gescheiden en zijn moeder weet officieel niet dat haar zoon homo is. Maar Said is ervan overtuigd dat ze wel degelijk van zijn geardheid op de hoogte is. Er wordt eenvoudig (nog) niet over gesproken.

De waarde van kunst voor burgerschap

De studenten hangen aan de lippen van de drie acteurs die zo open en eerlijk vertellen wat hun betrokkenheid met seksuele diversiteit is. Een week erna verzorgt Bureau Gelijke Behandeling een vervolgworkshop over het onderwerp homoseksualiteit. Dan kunnen opnieuw kwesties aan de orde komen als 'Word je als homo geboren?', ofwel is het een 'cultuurding' of een 'natuurding'. 'Wat doe ik als mijn beste vriendin zegt dat ze lesbisch is?' en 'Hoe vertel ik het mijn ouders?'. Na afloop van dit mini-project maken de studenten van ROC Flevoland een verslag dat wordt toegevoegd aan het portfolio burgerschap. Een beter voorbeeld van de wijze waarop de kunsten bij dragen aan de invulling van het vak burgerschap is bijna niet denkbaar.